

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

Traducerea și permisiunea de republicare au fost oferite sub autoritatea Direcției Generale Agent Guvernamental, Ministerul Justiției al Republicii Moldova (justice.gov.md). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

The present text and the authorisation to republish were granted under the authority of the Governmental Agent's General Department from the Ministry of Justice of the Republic of Moldova (justice.gov.md). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

La traduction et l'autorisation de republier ont été accordées sous l'autorité de la Direction générale de l'Agent gouvernemental du Ministère de la Justice de la République de Moldova (justice.gov.md). L'autorisation de republier cette traduction a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

SECȚIA A PATRA

CAUZA OFERTA PLUS SRL c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 14385/04)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

19 decembrie 2006

DEFINITIVĂ

23/05/2007

Această hotărâre poate fi subiect al revizuirii editoriale.

În cauza Oferta Plus SRL c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a Patra), în Camera compusă din:

Sir Nicolas BRATZA, *Președinte*,
DI J. CASADEVALL,
DI G. BONELLO,
DI M. PELLONPÄÄ,
DI K. TRAJA,
DI S. PAVLOVSKI,
DI J. ŠIKUTA, *judcători*,

și dna F. ELEN-PASSOS, *Grefier adjunct al Secției*,

Deliberând la 28 noiembrie 2006 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată în varianta sa finală, după o apreciere suplimentară, la 5 decembrie 2006.

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea (nr. 14385/04) depusă împotriva Republicii Moldova la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către SRL „Oferta Plus”, o persoană juridică de naționalitate din Republica Moldova („reclamant”), la 13 aprilie 2004.

2. Reclamantul a fost reprezentat de către dl Vladislav Gribincea, avocat din Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, dl Vitalie Pârlog.

3. Reclamantul s-a plâns inițial de faptul că o hotărâre judecătorească pronunțată în favoarea sa nu a fost executată timp de câțiva ani, după care a fost casată ca urmare a unei cereri de revizuire abuzive. Ulterior, reclamantul a mai înaintat o pretenție, în temeiul articolului 34 al Convenției, conform căreia el a fost împiedicat de către autoritățile naționale să depună cauza sa la Curte.

4. Cererea a fost repartizată Secției a Patra. La 15 februarie 2006, Președintele acestei Secții a decis să comunice cererea Guvernului. În conformitate cu prevederile articolului 29 § 3 al Convenției, s-a decis examinarea fondului cererii concomitent cu admisibilitatea ei.

5. Atât reclamantul, cât și Guvernul au prezentat observații scrise cu privire la admisibilitatea și fondul cererii (articolul 59 § 1 al Regulamentului Curții).

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

6. Reclamantul, Oferta Plus SRL, este o persoană juridică de naționalitate din Republica Moldova.

1. Contextul cauzei

7. Contextul acestei cauze se referă la o serie de angajamente contractuale complexe LUATE în anul 1997 cu privire la importul energiei electrice din Ucraina în Moldova, care implicau, pe lângă reclamant, o companie moldovenească de stat de distribuire a energiei electrice, numită „Moldtranselectro”, o companie ucraineană de stat de distribuire a energiei electrice și o companie ucraineană privată. Acordul la care compania Oferta Plus era parte prevedea *inter alia* că ea va plăti companiei ucrainene private energia electrică livrată companiei Moldtranselectro în dolari americani („USD”), iar, ulterior, companiei Oferta Plus i se va plăti costul energiei de către Moldtranselectro în lei moldovenești („MDL”), conform ratei oficiale de schimb la ziua plății.

8. La date nespecificate, în perioada anilor 1997 și 1998, reclamantul a plătit peste 33 milioane de dolari americani pentru energia electrică livrată companiei Moldtranselectro din Ucraina.

9. La o dată nespecificată, Moldtranselectro a plătit reclamantului MDL 189,869,277.

10. La 3 martie 1998, Guvernul Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 243 prin care a autorizat Ministerul Finanțelor să emită Obligațiuni Trezoreriale Nominative în favoarea companiilor private pentru plata datoriilor instituțiilor bugetare pentru energia electrică importată.

11. La 25 martie 1998, Moldtranselectro a adresat o scrisoare Ministerului Finanțelor prin care a solicitat emiterea unei Obligațiuni Trezoreriale Nominative („Obligațiune Trezorerială”) în valoare de MDL 20 milioane în favoarea companiei Oferta Plus.

12. La 27 martie 1998, Ministerul Finanțelor a emis o Obligațiune Trezorerială în valoare de MDL 20 milioane¹ în favoarea reclamantului, care urma să fie plătită până la 10 iulie 1998. Obligațiunea Trezorerială prevedea că reclamantul trebuia s-o prezinte Ministerului Finanțelor cu cel puțin 10 zile bancare înainte de data plății. De asemenea, ea prevedea că Moldtranselectro trebuia să prezinte, până la acea dată, Ministerului Finanțelor, documente care să confirme livrarea energiei electrice instituțiilor bugetare.

13. Reclamantul a prezentat Obligațiunea Trezorerială Ministerului Finanțelor cu zece zile bancare înainte de data plății. Totuși, ultimul a

¹ Echivalentul a USD 4,240,702 la data de 27 martie 1998.

refuzat să plătească, din motiv că Moldtranselectro nu a prezentat probe cu privire la plata de către Oferta Plus a energiei electrice importate.

2. Procedurile judiciare dintre Oferta Plus și Ministerul Finanțelor și procedurile ulterioare de executare

14. În luna octombrie a anului 1998, reclamantul a inițiat un proces civil împotriva Ministerului Finanțelor și Moldtranselectro. În apărarea sa, Ministerul Finanțelor a invocat motivele expuse în paragraful 13 de mai sus, iar Moldtranselectro și-a declinat orice responsabilitate.

15. La 27 octombrie 1999, Judecătoria Economică de circumscripție Chișinău a pronunțat o hotărâre în favoarea reclamantului, confirmând dreptul acestuia de a i se plăti MDL 20 milioane de către Ministerul Finanțelor conform Obligațiunii Trezoreriale. Instanța judecătorească și-a întemeiat hotărârea pe constatarea că Oferta Plus a plătit pentru energia electrică livrată Moldtranselectro din Ucraina, în conformitate cu acordul dintre ele, și că energia electrică a fost consumată de instituțiile bugetare. Instanța a considerat că simplul fapt că Moldtranselectro nu și-a îndeplinit obligațiile sale prevăzute de Obligațiunea Trezorerială nu a fost suficient pentru absolvirea Ministerului Finanțelor de obligația de a plăti. Instanța, de asemenea, a decis să exonereze Moldtranselectro de orice responsabilitate.

16. Deoarece apelul Ministerului Finanțelor a fost respins la 25 noiembrie 1999 pe motivul neplății taxei de stat pentru executarea hotărârii judecătorești din 27 octombrie 1999, reclamantului i-a fost eliberat un titlu executoriu în luna noiembrie a anului 1999.

17. La 14 februarie 2000, reclamantul a solicitat oficial executorului să inițieze procedura de executare a titlului executoriu.

18. La 27 aprilie 2000, Ministerul Finanțelor a solicitat extinderea termenului de depunere a apelului împotriva hotărârii din 27 octombrie 1999, cererea sa fiind admisă. Cererea de apel a fost examinată în fond și respinsă prin decizia Colegiului de Apel al Judecătoriei Economice a Republicii Moldova la 4 octombrie 2000. Ministerul Finanțelor a depus o cerere de recurs, reiterând că Moldtranselectro nu și-a îndeplinit obligațiile conform Obligațiunii Trezoreriale.

19. La 7 februarie 2001, Curtea Supremă de Justiție a respins recursul și a menținut hotărârile judecătorești din 27 octombrie 1999 și 4 octombrie 2000. Ea a constatat că era indisputabil că Oferta Plus a plătit pentru energia electrică livrată din Ucraina către Moldtranselectro și că aceasta a fost *inter alia* consumată de instituțiile bugetare. Omisiunea Moldtranselectro, care era o companie de stat, de a-și îndeplini obligațiile față de Ministerul Finanțelor de a prezenta documentele solicitate de acesta, nu putea afecta drepturile reclamantului, care a plătit pentru energia electrică livrată din Ucraina. Instanța judecătorească a notat că Obligațiunea Trezorerială nu conținea prevederi care ar face plata dependentă de executarea obligațiilor Moldtranselectro față de Ministerul Finanțelor. Instanța, de asemenea, a

notat că reclamantul a solicitat de multe ori Ministerului Finanțelor plata, însă Ministerul a refuzat, solicitând documentele care ar fi trebuit prezentate de Moldtranselectro. Instanța a considerat cererea Ministerului Finanțelor ilegală și a notat că, conform legii, Moldtranselectro ar fi trebuit să prezinte documentele.

20. În luna martie a anului 2001, ca urmare a cererii Ministerului Finanțelor, Procuratura Generală a depus recurs în anulare la decizia Curții Supreme de Justiție, care era irevocabilă. La 7 mai 2001, Plenul Curții Supreme de Justiție a respins recursul în anulare și a menținut hotărârile judecătorești în favoarea reclamantului. El a constatat *inter alia* că, atât în procedurile din instanțele ierarhic inferioare, cât și din Plenul Curții Supreme de Justiție, s-a stabilit că energia electrică a fost livrată instituțiilor bugetare în volum ce depășește MDL 20 milioane. Faptul că Moldtranselectro nu și-a executat obligațiile față de Ministerul Finanțelor nu putea influența dreptul reclamantului de a fi plătit.

21. La 19 iunie 2003, reclamantul a transmis o parte din creanțele sale față de Ministerul Finanțelor, în mărime de MDL 291,801, unei companii terțe.

22. Deoarece hotărârea din 27 octombrie 1999 nu a fost executată, la 26 decembrie 2003, la cererea reclamantului, Ministerul Finanțelor a fost de acord să încheie un acord prin care Ministerul urma să plătească 2 milioane MDL lunar, în perioada lunilor ianuarie – octombrie ale anului 2004, în schimbul angajamentului reclamantului de a nu iniția proceduri pentru obținerea despăgubirilor.

23. În perioada lunilor ianuarie și martie ale anului 2004, Ministerul a plătit reclamantului MDL 4 milioane.

24. La o dată nespecificată, Ministerul a plătit 291,801 MDL companiei terțe (a se vedea paragraful 21 de mai sus).

25. Ulterior, Ministerul Finanțelor a stopat plățile, iar la 14 aprilie 2004 reclamantul a informat Agentul Guvernamental că a depus o cerere la Curte, invocând neexecutarea hotărârii judecătorești.

26. La 26 aprilie 2004, Agentul Guvernamental a informat Ministerul Finanțelor despre cererea reclamantului la Curte și a cerut acestuia „să întreprindă toate măsurile pentru evitarea unei sentințe de condamnare a statului de către Curte și periclitarea imaginii statului”.

27. La 11 mai 2004, Ministerul Finanțelor a plătit reclamantului 1 milion MDL. După această dată, toate plățile au fost stopate. Nu au mai fost efectuate plăți după această dată.

3. Revizuirea hotărârii judecătorești irevocabile din 7 februarie 2001

28. La 7 iunie 2004, Ministerul Finanțelor a adresat o scrisoare Procuraturii Generale, informând-o *inter alia* că el consideră hotărârea judecătorească în favoarea reclamantului ilegală, dar că s-a conformat acestei hotărâri parțial, pentru ca Oferta Plus să nu depună o cerere la Curte.

Agentul Guvernamental a informat Ministerul Finanțelor că Oferta Plus deja a depus o cerere la Curte. Ministerul a solicitat opinia Procuraturii Generale pe marginea acestei probleme.

29. La 8 iunie 2004, Procuratura Generală a răspuns Ministerului Finanțelor următoarele:

„...în procesul examinării dosarului în judecătorie [între reclamant, Moldtranselectro și Ministerul Finanțelor] SRL „Oferta-Plus” și ÎS Moldtranselectro au prezentat avizele în sumă de MDL 15,608,692, dintre care la 24 aprilie 1998 au fost efectuate achitări reciproce în sumă de MDL 6,226,504.

Alte probe care confirmă îndeplinirea de către „Oferta Plus” a obligațiilor sale în conformitate cu acordul [din 1997] nu au fost prezentate. În pofida faptului dat judecătoria a pronunțat hotărârea judecătorească în favoarea sa.

În legătură cu aceasta Procuratura Generală a numit revizia tematică privind faptul livrării resurselor energetice și achitărilor reciproce între SRL „Oferta Plus”, ÎS „Moldtranselectro” și organizațiile bugetare. În baza materialelor reviziei Procuratura Generală va adopta hotărârea definitivă în cazul dat, despre ce Ministerul Finanțelor va fi informat suplimentar”.

O încercare de a face această revizie tematică a fost întreprinsă în luna august a anului 2004 de către un reprezentant al Ministerului Finanțelor, la cererea Procuraturii Generale. Totuși, această revizie a fost lipsită de succes, din cauză că, în conformitate cu legislația cu privire la contabilitate, reclamantul a distrus documentele contabile după 3 ani.

30. Ministerul Finanțelor nu a așteptat un răspuns final de la Procuratura Generală și, la 15 iunie 2004, a depus la Plenul Curții Supreme de Justiție o cerere de revizuire a hotărârilor judecătorești în favoarea reclamantului. Cererea se referea la articolul 449 din Codul de procedură civilă (a se vedea paragraful 61 de mai jos), dar nu specifica nici un temei de revizuire.

31. La 12 iulie 2004, reclamantul a prezentat Curții Supreme de Justiție referința la cererea de revizuire, în care a declarat *inter alia* că Ministerul Finanțelor nu a indicat nici un motiv pentru revizuire, că cererea de revizuire a fost depusă în afara termenului și că, dacă cererea va fi admisă, acest lucru ar constitui o violare a principiului securității raporturilor juridice.

32. La aceeași dată, Plenul Curții Supreme de Justiție a admis cererea de revizuire, în urma unei ședințe la care Ministerul Finanțelor a fost reprezentat de către adjunctul Procurorului General. Plenul a anulat hotărârile judecătorești în favoarea reclamantului și a indicat redeschiderea procedurilor judiciare. El s-a bazat pe scrisoarea Procuraturii Generale din 8 iunie 2004 (a se vedea paragraful 29 de mai sus), care a fost prezentată de către Minister în ședință. Plenul a considerat scrisoarea un fapt sau o circumstanță nouă și esențială, care nu era și nici nu putea fi cunoscută anterior, în conformitate cu prevederile art. 449 lit. c al Codului de procedură civilă. Îndeosebi, Plenul a considerat nouă și esențială declarația Procuraturii Generale conform căreia „până la 24 aprilie 1998 numai MDL

6,226,504 au fost plătiți”. Curtea Supremă de Justiție nu s-a referit în hotărârea sa la obiecțiile înaintate de reclamant.

4. Redeschiderea procedurilor judiciare

33. La 3 noiembrie 2004, Curtea de Apel Economică a avut o ședință după redeschiderea procedurilor. Spre deosebire de primul set de proceduri, Moldtranselectro a luat partea Ministerului Finanțelor și a declarat că acțiunea companiei Oferta Plus trebuie respinsă, deoarece ea (Moldtranselectro) a plătit deja toată datoria pentru energia electrică livrată, inclusiv MDL 20 milioane prevăzuți în Obligațiunea Trezorerială, prin plata către Oferta Plus a MDL 189,869,272 la o dată nespecificată.

Instanța judecătorească a admis acțiunea reclamantului și a indicat Ministerului Finanțelor să-i plătească acestuia MDL 20 milioane în conformitate cu Obligațiunea Trezorerială. Ea și-a întemeiat hotărârea pe faptul că livrarea energiei electrice și prețul energiei electrice livrate nu au fost contestate de către părți. Referindu-se la energia electrică livrată instituțiilor bugetare, instanța a constatat că, până la 1 martie 1998, acestea au consumat energie electrică în valoare de MDL 27,551,000, importată din Ucraina cu participarea companiei Oferta Plus.

În opinia instanței, Obligațiunea Trezorerială a constituit o obligație incontestabilă a Ministerului Finanțelor față de Oferta Plus, care nu putea să depindă de îndeplinirea obligațiilor de către partea terță.

Referindu-se la argumentele Moldtranselectro cu privire la plata a MDL 189,869,272 reclamantului, instanța a constatat că suma reprezenta USD 33,133,404 la data livrării energiei electrice, dar nu la data efectuării plății de MDL 189,869,272. Instanța de judecată a constatat că, la data efectuării plății sumei menționate mai sus de către Moldtranselectro, USD 33,133,404 valorau MDL 210,692,688.

Cu referire la sumele indicate de Procuratura Generală în scrisoarea sa din 8 iunie 2004, care a constituit motivul revizuirii hotărârii judecătorești din 27 octombrie 1999 (a se vedea paragraful 29 de mai sus), instanța a constatat că acele cifre se refereau la o chestiune complet diferită și că erau irelevante pentru examinarea acestei cauze.

Ministerul Finanțelor a depus recurs la această hotărâre la Curtea Supremă de Justiție.

34. La 10 februarie 2005, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul Ministerului Finanțelor și a respins acțiunea reclamantului împotriva Ministerului. În timp ce nu a contestat constatările primei instanțe (a se vedea paragraful 33 de mai sus) și a confirmat că energia electrică a fost livrată către Moldtranselectro și consumată *inter alia* de instituțiile bugetare, instanța judecătorească a făcut propriile calcule direct în USD, fără a converti sumele bănești în MDL, și a ajuns la concluzia că întreaga datorie a statului către reclamant a fost stinsă prin plata a MDL 189,869,272 de către

Moldtranselectro reclamantului. Curtea Supremă de Justiție a mai obligat reclamantul la plata taxei de stat, în mărime de MDL 600,000.

35. La 17 martie 2005, Ministerul Finanțelor a depus la Curtea de Apel Economică o cerere de restituire a MDL 5,291,801, care au fost plătiți în conformitate cu hotărârea judecătorească din 7 februarie 2001. Reclamantul a declarat *inter alia* că cererea respectivă a fost depusă tardiv și că, în orice caz, suma de MDL 291,801 nu i-a fost niciodată plătită lui, dar unei terțe persoane (a se vedea paragrafele 21 și 24 de mai sus).

36. Printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă din 29 septembrie 2005, Curtea Supremă de Justiție a admis cererea Ministerului Finanțelor. Ea a respins argumentele reclamantului cu privire la tardivitatea cererii și a ignorat argumentele cu privire la faptul că 291,801 MDL au fost plătiți unei terțe persoane.

5. Faptele cu privire la pretențiile reclamantului în temeiul articolului 34 al Convenției

37. La 19 octombrie 2004, Procuratura Generală, după ce a examinat scrisoarea Ministerului Finanțelor din 7 iunie 2004 (a se vedea paragraful 28 de mai sus), a inițiat o urmărire penală împotriva reclamantului și a directorului Moldtranselectro, învinuindu-i de sustragerea, în proporții deosebit de mari, a proprietății de stat. Procuratura Generală a făcut referire la rezultatele reviziei pe care a încercat s-o facă în luna august a anului 2004 (a se vedea paragraful 29 de mai sus), și a declarat *inter alia* că, în conformitate cu rezultatele acelei revizii, Oferta Plus nu a plătit pentru electricitatea livrată instituțiilor bugetare.

38. La 15 aprilie 2005, directorul reclamantului („C.T.”) a fost interogat de Procuratura Generală.

39. La 20 aprilie 2005, biroul reclamantului a fost percheziționat și câteva documente au fost ridicate.

40. La 25 octombrie 2005, urmărirea penală a fost încetată. Procurorul responsabil de dosarul penal a constatat în decizia sa de încetare a urmăririi penale următoarele:

„În conformitate cu probele obținute în urma reviziei, în perioada anilor 1997-2000, datoria Moldtranselectro către Oferta Plus constituia MDL 202,644,866 ...

Materialele acumulate [pe parcursul urmăririi penale] și a reviziei dovedesc existența datoriei Moldtranselectro față de Oferta Plus pentru energia electrică livrată. Transferul [a 5 milioane MDL de către Ministerul Finanțelor] în conturile Ofertei Plus a fost făcut în conformitate cu hotărârile judecătorești.

Luând în considerație probele acumulate [procurorul constată] că în acțiunile factorilor de decizie ai Oferta Plus lipsesc elementele infracțiunii [sustragere în proporții deosebit de mari din avutul proprietarului] sau semnele unei alte infracțiuni”.

41. La 8 decembrie 2005, toate conturile bancare ale reclamantului au fost sechestrate de către executorul judecătoresc pentru a asigura restituirea

a MDL 5,291,801. Compania a trebuit să-i concedieze pe toți angajații săi, cu excepția lui C.T.

42. La 15 februarie 2006, Curtea a comunicat această cerere Guvernului Republicii Moldova.

43. La 26 aprilie 2006, adjunctul Procurorului General a anulat decizia din 25 octombrie 2005. El a declarat *inter alia* că, la 1 ianuarie 2001, datoria Moldtranselectro față de reclamant pentru energia electrică livrată era de MDL 38,454,671. El a argumentat că în timp ce Oferta Plus a plătit partenerului ucrainean mai mult de MDL 20 milioane pentru energia electrică livrată Moldtranselectro, se pare că energia pentru care el a plătit nu a fost livrată exclusiv instituțiilor bugetare. De asemenea, el a notat că Oferta Plus a transferat o parte din datorie unor companii terțe în schimbul banilor și bunurilor. El a solicitat, în special, ca o comisie rogatorie internațională să fie trimisă în Ucraina, iar registrele contabile ale reclamantului să fie ridicate.

44. La 11 mai 2006, C.T. a fost recunoscut drept bănuț. Într-o decizie din aceeași zi, a fost subliniat faptul că, la 1 ianuarie 2001, datoria Moldtranselectro față de Oferta Plus pentru energia electrică livrată era de MDL 38,454,671. Totuși, energia electrică pentru care Moldtranselectro datora această sumă nu a fost livrată instituțiilor bugetare.

45. La 9 august 2006, un procuror a adoptat o decizie prin care C.T. a fost învinuit oficial de sustragerea a MDL 5 milioane și tentativă de sustragere a MDL 15 milioane. Învinuirile împotriva lui au fost bazate pe faptul că energia livrată Moldtranselectro, pentru care reclamantul a plătit unei companii ucrainene private, nu a fost consumată de instituțiile bugetare. Procurorul a afirmat că Obligațiunea Trezorerială putea fi eliberată de către Ministerul Finanțelor numai pentru energia livrată instituțiilor bugetare. Contrar acelei prevederi, Moldtranselectro a solicitat Ministerului Finanțelor, la 25 martie 1998, să emită o Obligațiune Trezorerială în folosul companiei Oferta Plus și o astfel de obligațiune a fost emisă de către Ministerul Finanțelor la 27 martie 1998.

Ulterior, Oferta Plus, în persoana V.L., fostul său director, folosindu-se de un mediu favorabil creat companiei sale prin acțiunile ilegale ale Moldtranselectro și încercând să obțină MDL 20 milioane, a inițiat un proces civil împotriva Ministerului Finanțelor și, în absența oricărei probe că energia electrică a fost livrată instituțiilor bugetare, a obținut ilegal pronunțarea în favoarea sa a hotărârilor judecătorești.

Totuși, V.L. nu a putut finaliza intenția sa criminală de a sustrage MDL 20 milioane, din cauza unor circumstanțe care nu au depins de voința sa (el a fost ucis).

Intenția criminală de a sustrage MDL 20 milioane a fost continuată de către C.T., directorul actual al companiei Oferta Plus.

În pofida faptului că, la 23 mai 2002, Moldtranselectro datora companiei Oferta Plus numai 3,948 MDL și 49 bani, C.T. a continuat intenția criminală

prin solicitarea repetată către Ministerul Finanțelor de a executa hotărârea judecătorească din 27 octombrie 1999. Ca rezultat, la 27 decembrie 2003 Ministerul Finanțelor a încheiat un acord cu el și a transferat mai târziu MDL 5 milioane către Oferta Plus.

Mai târziu, C.T. a transferat banii în contul unei companii terțe, care, de asemenea, aparținea lui, de unde au fost transferați în contul personal al soției sale care i-a încasat în numerar.

Referindu-se la redeschiderea procedurilor care au urmat hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție din 12 iulie 2004, procurorul a notat că, în pofida faptului că era conștient că Oferta Plus nu a plătit pentru energia electrică livrată instituțiilor bugetare, C.T. a reușit să obțină pronunțarea de către prima instanță a unei hotărâri judecătorești în favoarea Oferta Plus. C.T. a prezentat probe care, deși confirmau plata pentru energia electrică, nu dovedeau că energia electrică a fost livrată instituțiilor bugetare.

46. De asemenea, la 9 august 2006, potrivit reclamantului, ofițerul de urmărire penală Eugen Bîcu i-ar fi spus lui C.T. că urmărirea penală împotriva sa nu ar fi fost pornită dacă el s-ar fi mulțumit cu MDL 5 milioane.

47. La aceeași dată, C.T. a fost reținut și un demers de aplicare a arestului preventiv pe un termen de 30 de zile a fost adresat Judecătoriei Buiucani.

48. Un mandat de arest pe o perioadă de 30 de zile a fost eliberat de către judecătorul de instrucție al Judecătoriei Buiucani în aceeași zi. Judecătorul a constatat *inter alia* că C.T. a încercat să influențeze un martor. El s-a bazat pe descifrarea unei convorbiri telefonice din 12 mai 2006 care niciodată nu a fost transmisă apărării, în pofida solicitării acesteia.

49. C.T. a depus recurs la decizia de eliberare a mandatului de arest și a declarat *inter alia* că urmărirea penală împotriva sa constituie o formă de presiune pentru a convinge Oferta Plus să renunțe la cererea sa depusă la Curte. El s-a plâns că lui și avocaților săi nu le-a fost permis să vadă descifrarea convorbirii telefonice, care a fost principalul motiv pentru arestul său, și a insistat că el nu a făcut nici o încercare de a influența vreun martor.

C.T., de asemenea, a declarat că el a devenit director al companiei Oferta Plus la sfârșitul anului 2003 și că din această cauză nici măcar nu a fost implicat în tranzacția dintre reclamant și Moldtranselectro și că, în orice caz, energia electrică a fost livrată Moldtranselectro, care era o companie de stat care deținea monopolul asupra distribuirii energiei electrice în acea perioadă. Reclamantul nu putea cunoaște consumatorii finali ai energiei electrice.

50. La 15 august 2006, recursul lui C.T. a fost respins. Curtea de Apel nu a dat nici o apreciere argumentului cu privire la lipsa accesului lui C.T. la descifrarea convorbirii telefonice.

51. Între timp, la 14 august 2006, avocatul reclamantului în această cauză a depus o cerere la Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției „CCCEC”, solicitând întrevederi cu C.T.. El a notat că era avocatul companiei Oferta Plus în procedurile la Curte și a declarat că trebuia să-l vadă pe C.T. pentru a pregăti împreună cu el observațiile care urmau să fie prezentate la 22 august 2006. El a solicitat ca întrevederea dintre ei să aibă loc fără a fi despărțiți de un perete din sticlă, deoarece el știa că un astfel de perete exista în camera pentru întrevederile dintre avocați și clienți din cadrul CCCEC. Avocatul a afirmat că atât el, cât și C.T. aveau motive să creadă că discuțiile prin pereții din sticlă din camera pentru întrevederi a CCCEC erau interceptate și că ei erau convinși că urmărirea penală împotriva lui C.T. a fost inițiată pentru a descuraja Oferta Plus să mențină cererea sa la Curte. El a mai declarat că despărțirea lor printr-un perete din sticlă, mai ales în astfel de condiții, nu le-ar permite să vorbească liber și ar afecta serios posibilitatea sa de a reprezenta reclamantul la Curte. Avocatul, în continuare, a declarat că C.T. nu era o persoană violentă și că nu exista riscul ca el să-și atace avocatul. În orice caz, avocatul și-a asumat responsabilitatea pentru orice atac. Avocatul, de asemenea, a afirmat că el va permite reprezentanților CCCEC să-l percheziționeze, cu excepția documentelor pe care el le avea asupra sa, pentru a se asigura că el nu are obiecte interzise.

52. După solicitări repetate prin telefon, la 18 august 2006, avocatului în sfârșit i s-a permis să-l vadă pe C.T. în camera pentru întrevederi dintre avocați și clienți a CCCEC, fiind despărțiți de pereții din sticlă. În aceste circumstanțe, C.T. a refuzat să discute orice chestiune cu privire la prejudiciul material și a solicitat avocatului său să facă același lucru, deoarece discuția s-ar fi referit la documentele contabile ale companiei.

Pe parcursul discuției cu C.T., avocatul l-a informat că învinuirea împotriva sa era contrară constatărilor instanțelor judecătorești, făcute în cadrul proceselor civile dintre Oferta Plus, Ministerul Finanțelor și Moldtranselectro. În următoarea zi lucrătoare, la 21 august 2006, ofițerul de urmărire penală E. Bîcu s-a dus la arhiva Curții de Apel Economice și a luat dosarul civil. Dosarul a fost restituit instanței judecătorești la 4 septembrie 2006.

53. La 18 august 2006, după-amiază, avocatul reclamantului a sunat la biroul Agentului Guvernamental și a solicitat ajutor, pentru a avea întrevederi cu C.T., fără a fi despărțiți de pereții din sticlă. Cererea sa nu a avut succes.

54. La 21 august 2006, avocatul a telefonat ofițerului de urmărire penală, solicitând încă o întrevedere cu C.T. El a reiterat cererea sa de a avea întrevederi cu C.T., fără a fi despărțiți de pereții din sticlă, dar cererea sa a fost, din nou, respinsă. Avocatului i s-a spus că condițiile pentru întrevederile dintre avocați și clienți în Izolatorul de Detenție Provizorie al

CCCEC nu erau contrare legii. O întrevvedere dintre avocat și C.T. a avut loc în ziua următoare.

55. În aceeași zi, CCCEC a făcut public un comunicat de presă prin care a declarat că a descoperit, pe parcursul efectuării urmăririi penale împotriva lui C.T., o schemă ilegală de sustragere a fondurilor bugetare. Un reportaj similar, cu imagini ale lui C.T., a fost transmis în cadrul buletinului de știri din seara acelei zile la televiziunea națională.

56. La 29 august 2006, avocatul reclamantului a scris Judecătoriei Buiucani că el era reprezentantul companiei Oferta Plus în procedurile la Curte. El a declarat că, deoarece clientul său credea că urmărirea penală împotriva lui C.T. și detenția acestuia aveau drept scop descurajarea reclamantului de a menține cererea *Oferta Plus c. Moldovei* depusă la Curte, la 22 august 2006, o pretenție privind violarea articolului 34 al Convenției a fost depusă la Curte. Avocatul a notat că principala probă pe care s-au bazat instanțele judecătorești când au decis arestarea lui C.T. a fost o descifrare a unei convorbiri telefonice care se pretindea că ar fi dovedit încercarea sa de a influența un martor. Deoarece apărării lui C.T. nu i-a fost prezentată o copie a descifrării în procedurile privind arestarea preventivă, el a solicitat o copie a descifrării respective cu scopul de a o prezenta Curții, în susținerea pretenției reclamantului în temeiul articolului 34.

57. La 5 septembrie 2006, cererea dlui Gribincea a fost respinsă de către Judecătoria Buiucani pe motiv că el nu a fost avocatul lui C.T. pe parcursul desfășurării urmăririi penale. Instanța judecătorească, de asemenea, a notat că, în orice caz, materialele dosarului penal, de obicei, nu sunt prezentate apărării, decât dacă ofițerul de urmărire penală decide altfel.

58. La 7 septembrie 2006, urmărirea penală a fost finalizată, iar cauza a fost transmisă spre examinare în fond Judecătoriei Centru. La aceeași dată, C.T. i-a spus avocatului reclamantului că lui i s-a spus că el va fi condamnat înainte ca Curtea să pronunțe o hotărâre în această cauză.

59. Într-o scrisoare din 29 noiembrie 2006, reprezentantul reclamantului a informat Curtea că C.T. a fost eliberat din arest la 14 noiembrie 2006.

II. MATERIALE NECONVENȚIONALE

A. Executarea și revizuirea hotărârilor judecătorești irevocabile

60. Prevederile relevante ale vechiului Cod de procedură civilă cu privire la executarea hotărârilor judecătorești sunt următoarele:

Articolul 338. Eliberarea titlului executor

Titlul executor se eliberează de către instanță creditorului-urmăritor, după ce hotărârea a rămas definitivă...

Articolul 343. Prezentarea documentului de executare silită

Executorul judecătoresc începe executarea hotărârilor la cererea [uneia dintre părțile la dosar]...

Articolul 361. Amânarea executării

Executorul judecătoresc poate amâna executarea numai la cererea creditorului-urmăritor sau pe baza unei încheieri a instanței de judecată.

61. Prevederile noului Cod de procedură civilă cu privire la revizuirea hotărârilor judecătorești irevocabile sunt următoarele:

Articolul 449

„Temeiurile declarării revizuirii

Revizuirea se declară în cazul în care:

c) au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute petiționarului anterior;”

Articolul 450

“Cererea de revizuire se depune:

...

c) în termen de 3 luni din ziua când persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele sau faptele esențiale ale pricinii care nu i-au fost cunoscute anterior și nu i-au putut fi cunoscute....”

B. Confidențialitatea întrevederilor dintre avocat și client în cadrul Izolatorului de Detenție Provizorie al CCCEC

62. Din fotografiile prezentate de Guvern, se pare că în camera, prevăzută pentru întrevederile dintre avocați și clienți, din cadrul Izolatorului de Detenție Provizorie al CCCEC, spațiul prevăzut pentru deținuți este separat de restul camerei printr-o ușă și un geam. Aparent, geamul este făcut din două bucăți de sticlă. Ambele bucăți de sticlă au găuri mici care au fost făcute cu un burghiu; totuși, găurile nu coincid, așa că nimic nu poate fi transmis prin geam. Mai mult, între cele două bucăți de sticlă ale geamului există o plasă densă de culoare verde făcută fie din sârmă subțire, fie din plastic, care acoperă toată porțiunea găurită a geamului. Acolo se pare că nu există spațiu pentru transmiterea documentelor dintre avocat și client.

63. Instanțele judecătorești naționale s-au pronunțat asupra plângerilor cu privire la lipsa confidențialității în camera unde au loc întrevederile dintre avocați și clienți, din cadrul CCCEC, în cauzele *Modârcă* (cererea nr. 14437/05) și *Șarban v. Moldova*, nr. 3456/05, 4 octombrie 2005. La 2 noiembrie 2004, un judecător de la Judecătoria Buiucani a indicat administrației CCCEC să elimine peretele din sticlă care separă avocații de clienții lor; totuși, administrația CCCEC a refuzat să execute hotărârea

judecătorească respectivă. La 3 decembrie 2004, același judecător a revocat hotărârea sa din 2 noiembrie 2004, declarând că, între timp, ea a fost informată de administrația CCCEC că nu există dispozitive de interceptare montate în peretele care separă avocații de clienții lor și că acest perete este necesar pentru a asigura securitatea deținuților.

La 15 februarie 2005, avocatul dlui Șarban a înaintat din nou o cerere Judecătoriei Buiucani, în conformitate cu articolul 5 § 4 al Convenției, afirmând că nu poate să discute cu clientul său în condiții de confidențialitate. La 16 februarie, același judecător de la Judecătoria Buiucani a respins cererea fără a o examina, făcând referire la hotărârea sa anterioară din 3 decembrie 2004.

64. Între 1 și 3 decembrie 2004, Baroul Avocaților din Republica Moldova a fost în grevă, refuzând să participe la orice proceduri în legătură cu persoanele deținute în Izolatorul de Detenție Provizorie al CCCEC, până când administrația va fi de acord să asigure avocaților camere pentru întrevederi confidențiale cu clienții lor. Cerințele Baroului Avocaților au fost refuzate (a se vedea Șarban, citat mai sus, § 126).

65. La 26 martie 2005, Baroul Avocaților din Republica Moldova a organizat o reuniune la care președintele Baroului Avocaților și un alt avocat au informat participanții la reuniune că ei au făcut parte, împreună cu reprezentanți ai Ministerului Justiției, dintr-o comisie care a inspectat Izolatorul de Detenție Provizorie al CCCEC. Pe parcursul inspecției, ei au cerut ca peretele din sticlă să fie scos pentru a verifica dacă acolo nu sunt dispozitive de interceptare. Ei au subliniat că era necesar de a scoate doar câteva șuruburi și au propus ca toate cheltuielile de verificare să fie acoperite de Baroul Avocaților. Administrația CCCEC a respins propunerea lor.

C. Recomandarea Rec(2006) 2 a Comitetului de Miniștri ai statelor membre referitoare la Regulile Penitenciare Europene

66. Recomandarea Rec(2006) 2 a Comitetului de Miniștri ai statelor membre referitoare la Regulile Penitenciare Europene (adoptată de către Comitetul de Miniștri la 11 ianuarie 2006 în cadrul celei de-a 952-a reuniuni a Viceministrilor), în măsura în care este relevantă, prevede următoarele:

„23.1 Toți deținuții au dreptul să solicite consiliere juridică, iar autoritățile penitenciarului trebuie să le faciliteze accesul la o astfel de consiliere. ...

23.4 Consultanța și alte comunicări, inclusiv corespondența, purtate între un deținut și avocatul său pe probleme juridice trebuie să rămână confidențiale. ...

23.6 Deținuților trebuie să li se permită accesul la documentele referitoare la procedurile judiciare care îi privesc sau vor fi autorizați să le păstreze în posesia lor.”

ÎN DREPT

67. Reclamantul a pretins că neexecutarea hotărârii judecătorești irevocabile pronunțată în favoarea sa în perioada 14 februarie 2000 și 12 iulie 2004 și casarea acestei hotărâri de către Curtea Supremă de Justiție la ultima dată menționată constituie o violare a articolului 6 § 1 al Convenției.

Partea relevantă a articolului 6 § 1 este următoarea:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî, fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.
...”

68. Reclamantul a declarat, de asemenea, că neexecutarea și casarea ulterioară a hotărârii judecătorești irevocabile în favoarea sa a avut drept efect încălcarea dreptului său la protecția proprietății, așa cum acesta este garantat de articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție, care prevede următoarele:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional”.

69. Reclamantul s-a plâns, în final, în temeiul articolului 34 al Convenției, că urmărirea penală împotriva directorului său a fost inițiată pentru a-l descuraja să mențină cererea la Curte. Refuzul autorităților de a transmite reclamantului o copie a descifrării convorbirii telefonice care a constituit principalul motiv pentru arestarea lui C.T., precum și de a permite avocatului să aibă întrevederi cu C.T. în condiții de confidențialitate, de asemenea, au împiedicat pregătirea observațiilor în această cauză.

Partea relevantă a articolului 34 prevede următoarele:

„... Înaltele Părți Contractante se angajează să nu împiedice în nici o măsură exercițiul eficace al acestui drept”.

I. ADMISIBILITATEA PRETENȚIILOR

70. Curtea consideră că pretențiile reclamantului în temeiul articolelor 6, 1 al Protocolului nr. 1 și 34 ale Convenției reprezintă chestiuni de fapt și de drept care sunt suficient de serioase, încât examinarea lor să depindă de examinarea fondului cauzei și nu au fost stabilite alte temeiuri pentru a le declara inadmisibile. Din acest motiv, Curtea declară pretențiile admisibile. În conformitate cu decizia sa de a aplica articolul 29 § 3 al Convenției (a se vedea paragraful 4 de mai sus), Curtea va examina imediat fondul acestor pretenții.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 6 § 1 AL CONVENȚIEI

A. Constatările Curții cu privire la chestiunile de fapt și de drept

1. Cu privire la neexecutarea hotărârii judecătorești din 27 octombrie 1999

(a) Argumentele părților

71. Guvernul a declarat că neexecutarea hotărârii judecătorești în cauză nu a fost intenționată și a rezultat din administrarea fondurilor publice de către autoritatea de stat. Ministerul Finanțelor a informat reclamantul despre etapele procedurii de executare și a întreprins toate măsurile necesare pentru executarea hotărârii într-un termen rezonabil.

72. După 12 iulie 2004, când Curtea Supremă de Justiție a admis cererea de revizuire a Ministerului Finanțelor, statul nu mai avea obligația de a executa hotărârea din 27 octombrie 1999.

73. Potrivit Guvernului, obligația statului de a executa hotărârea judecătorească din 27 octombrie 1999 a apărut la 7 februarie 2001, când Curtea Supremă de Justiție a respins recursul Ministerului Finanțelor și a încetat la 12 iulie 2004, când hotărârea a fost casată. Ca urmare, perioada de neexecutare a fost de 31 de luni și nu a fost nerezonabilă în opinia Guvernului, luând în considerație valoarea mare a creanței.

74. Guvernul s-a referit la cauzele *Probstmeier v. Germany* (hotărâre din 1 iulie 1997, *Reports of Judgments and Decisions* 1997-IV) și *Pammel v. Germany* (hotărâre din 1 iulie 1997, *Reports of Judgments and Decisions* 1997-IV), în care Curtea a constatat violarea articolului 6, din cauza duratei excesive a procedurilor judiciare care au durat 7 ani și 4 luni și, respectiv, 5 ani și 3 luni.

75. Reclamantul nu a fost de acord cu argumentele Guvernului și a declarat că autoritățile aveau obligația de a executa hotărârea din 27 octombrie 1999, începând cu data de 14 februarie 2000, când reclamantul a solicitat formal executarea titlului executoriu, și până la 12 iulie 2004, când Curtea Supremă de Justiție a admis cererea de revizuire depusă de Ministerul Finanțelor și a casat hotărârea irevocabilă din 27 octombrie 1999.

76. Reclamantul a subliniat că autoritățile au fost obligate să execute hotărârea judecătorească în perioada 14 februarie 2000 și 7 februarie 2001, deoarece nu a existat nici o decizie formală de suspendare a executării hotărârii.

77. Reclamantul a invocat cauza *OOO Rusatommet v. Russia*, nr. 61651/00, din 14 iunie 2005, în care Curtea a constatat că neexecutarea de către autoritățile rusești a unei hotărâri judecătorești cu privire la plata către reclamant a USD 100,000 timp de 1 an și 3 luni a constituit o violare.

78. Bazându-se pe cauza *Popov v. Moldova (nr. 1)* (nr. 74153/01, § 55, din 18 ianuarie 2005), reclamantul a pretins că redeschiderea ulterioară a procedurilor nu putea influența obligația de executare a hotărârii din 27 octombrie 1999, care a rămas neexecutată timp de peste 4 ani, până la examinarea cererii de revizuire.

79. Deoarece la 19 iunie 2003 reclamantul a transmis o parte din creanțele sale față de Ministerul Finanțelor unui terț (a se vedea paragraful 21 de mai sus), după această dată autoritățile aveau obligația de a executa hotărârea din 27 octombrie 1999, doar în ceea ce privește MDL 19,709,199.

80. După 26 decembrie 2003, când reclamantul a încheiat un acord cu Ministerul Finanțelor (a se vedea paragraful 22 de mai sus), autoritățile nu aveau obligația să execute hotărârea, atât timp cât acordul a fost respectat de către Minister.

81. Reclamantul a conchis că omisiunea autorităților de a întreprinde măsuri pentru a se conforma hotărârii judecătorești irevocabile în favoarea sa, timp de peste 4 ani, au lipsit prevederile articolului 6 § 1 de orice efect util și, astfel, aceste prevederi au fost violate.

(b) Aprecierea Curții

82. Principiile generale cu privire la neexecutarea hotărârilor judecătorești irevocabile au fost menționate în hotărârea *Prodan v. Moldova*, nr. 49806/99, §§ 52-53, ECHR 2004-III (extracts).

83. Curtea notează că hotărârea din 27 octombrie 1999 a rămas neexecutată cel puțin până la 26 decembrie 2003, când reclamantul și Ministerul Finanțelor au încheiat acordul cu privire la plata în rate a datoriei restante.

84. În timp ce Guvernul a susținut că obligația statului de a executa hotărârea a început doar la 7 februarie 2001, când Curtea Supremă de Justiție a respins recursul Ministerului Finanțelor, Curtea notează că, conform articolului 343 al Codului de procedură civilă în vigoare la acea dată (a se vedea paragraful 60 de mai sus), obligația executorului de a iniția procedura de executare începe odată cu depunerea de către reclamant a unei cereri în acest sens. Guvernul nu a contestat faptul că o astfel de cerere a fost depusă în această cauză la 14 februarie 2000 sau că, după această dată, executarea a fost suspendată în conformitate cu articolul 361 al Codului de procedură civilă. În astfel de condiții, Curtea constată că obligația statului de a executa hotărârea din 27 octombrie 1999 a început la 14 februarie 2000 și a durat cel puțin până la 26 decembrie 2003, când reclamantul a semnat acordul cu Ministerul Finanțelor (a se vedea *Istrate v. Moldova*, nr. 53773/00, § 40, 13 iunie 2006).

85. Prin omisiunea de a întreprinde măsuri corespunzătoare pentru a executa hotărârea judecătorească, timp de circa 3 ani și 8 luni, perioadă în care hotărârea a fost executorie, autoritățile moldovenești au împiedicat reclamantul de a se bucura de beneficiile hotărârii, care a fost pronunțată în

favoarea sa la 27 octombrie 1999. Așa cum a susținut Guvernul, Curtea Supremă de Justiție a casat hotărârea respectivă la 12 iulie 2004. În acest sens, Curtea consideră că neexecutarea hotărârii este strâns legată de procedura ulterioară de revizuire. De aceea, relevanța neexecutării va fi luată în considerație la aprecierea generală a procedurii, care a culminat cu casarea hotărârii judecătorești din 27 octombrie 1999 (a se vedea *Istrate v. Moldova*, citată mai sus, § 43).

2. Cu privire la casarea hotărârii judecătorești din 27 octombrie 1999

(a) Argumentele părților

86. Guvernul a susținut că revizuirea este un mijloc eficient de a contesta o hotărâre judecătorească, atunci când au fost descoperite noi fapte, după ce aceasta a devenit irevocabilă. Guvernul a dat drept exemplu Curtea Internațională de Justiție, care poate să-și revizuiască hotărârile, dacă noi fapte sau circumstanțe de o importanță decisivă au fost descoperite după pronunțarea hotărârii. Cererea de revizuire trebuie depusă în termen de 6 luni de la data la care noi fapte sau circumstanțe au fost descoperite, dar nu mai târziu de 10 ani de la data adoptării hotărârii.

87. O situație similară poate fi găsită în Regulamentul Curții Europene a Drepturilor Omului. Dacă noi fapte cu privire la o cauză care a fost examinată au fost descoperite și aceste fapte ar putea avea un efect decisiv asupra rezultatului cauzei, precum și dacă aceste circumstanțe nu au fost cunoscute și nu puteau fi, în mod rezonabil, cunoscute, o parte poate solicita Curții, în termen de 6 luni de când i-au devenit cunoscute faptele, să revizuiască acea hotărâre.

88. Guvernul a mai invocat o recomandare a Comitetului de Miniștri, conform căreia Guvernelor și statelor membre li s-a recomandat să asigure proceduri de revizuire și redeschidere a cauzelor.

89. Curtea Supremă de Justiție a considerat scrisoarea Procuraturii Generale din 8 iunie 2004 adresată Ministerului Finanțelor un fapt sau o circumstanță nouă și esențială, care nu a fost cunoscută și nu a putut fi cunoscută anterior, în sensul articolului 449 lit. c al Codului de procedură civilă.

90. Guvernul a subliniat că admisibilitatea probelor este, mai întâi de toate, o chestiune care trebuie reglementată de către dreptul național și, ca regulă generală, ține de competența instanțelor judecătorești naționale să aprecieze probele prezentate lor. Sarcina Curții, în conformitate cu Convenția, nu este de a se pronunța asupra faptului dacă declarațiile martorilor au fost în mod corespunzător admise ca probe, dar, mai degrabă, de a estima dacă procedura, în ansamblul ei, inclusiv modul în care probele au fost acumulate, a fost echitabilă.

91. În această cauză, reclamantul a avut posibilitatea să ia cunoștință de materialele cauzei, să facă copii ale acestora, să prezinte probe, să adreseze

întrebări celorlalți participanți la proces, să adreseze cereri, să prezinte instanței declarații scrise și verbale etc. Prin urmare, în opinia Guvernului, procedurile au fost echitabile.

92. Reclamantul nu a fost de acord cu Guvernul și a argumentat că, prin casarea hotărârii judecătorești din 27 octombrie 1999, s-a încălcat dreptul său la un proces echitabil, precum acesta este garantat de articolul 6 al Convenției. Scrisoarea Procuraturii Generale din 8 iunie 2004 nu conținea „fapte sau circumstanțe noi și esențiale, care nu au fost cunoscute și nici nu puteau fi cunoscute anterior”, în sensul articolului 449 lit. c al Codului de procedură civilă. Declarațiile Procuraturii Generale din acea scrisoare, potrivit cărora Oferta Plus nu a prezentat probe suficiente cu privire la energia electrică livrată, au fost făcute de către Ministerul Finanțelor și Procuratura Generală anterior și au fost respinse de către Curtea Supremă de Justiție în hotărârile sale din 7 februarie 2001 și 7 mai 2001.

93. Mai mult, argumentul respectiv din scrisoarea Procuraturii Generale nu putea fi esențial pentru examinarea litigiului, deoarece Curtea Supremă de Justiție, prin decizia de redeschidere a procedurilor, pronunțată la 10 februarie 2005, nici măcar nu l-a luat în considerație.

94. Reclamantul, de asemenea, a declarat că prin admiterea cererii de revizuire, depusă de Ministerul Finanțelor, Curtea Supremă de Justiție a ignorat termenul limită de 3 luni. Mai mult, Curtea Supremă de Justiție a respins fără nici o motivare argumentele invocate de către reclamant, inclusiv cel cu privire la caracterul tardiv al cererii de revizuire.

95. Reclamantul a conchis că cererea de revizuire a fost, în esență, un apel camuflat și a violat principiul securității raporturilor juridice.

(b) Aprecierea Curții

96. Curtea reiterează că articolul 6 § 1 al Convenției obligă instanțele judecătorești să-și motiveze hotărârile. În cauza *Ruiz Torija v. Spain* (hotărâre din 9 decembrie 1994, Seria A nr. 303-A), Curtea a constatat că omisiunea instanței judecătorești de a motiva refuzul de a accepta o obiecție, potrivit căreia acțiunea era tardivă, a constituit o violare a acestei prevederi.

97. Dreptul la judecarea într-un mod echitabil de către o instanță, așa cum este garantat de articolul 6 § 1 al Convenției, trebuie interpretat în lumina Preambulului Convenției, care, în partea sa relevantă, declară preeminența dreptului o parte a moștenirii comune a Statelor Contractante. Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, printre altele, ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (a se vedea *Brumărescu v. Romania*, [GC] nr. 28342/95, § 61, ECHR 1999-VII; *Roșca v. Moldova*, nr. 6267/02, § 24, 22 martie 2005).

98. Securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului *res judicata* (ibid., § 62), adică principiul caracterului irevocabil al

hotărârilor judecătorești. Acest principiu cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii, doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei. Competența instanțelor ierarhic superioare de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, pe motivul unor circumstanțe esențiale și convingătoare (*Roșca v. Moldova*, citată mai sus, § 25).

99. Concluzia de mai sus din cauza *Roșca* a fost trasă în legătură cu procedura în recurs în anulare, în conformitate cu care Procuratura Generală putea cere revizuirea hotărârilor judecătorești irevocabile cu care nu era de acord. Curtea a constatat că această procedură, deși posibilă conform dreptului național, era incompatibilă cu Convenția, deoarece ea rezulta în „pierderea” unei hotărâri judecătorești irevocabile pronunțată în favoarea justițiabilului.

100. Cu privire la redeschiderea procedurilor din cauza apariției unor circumstanțe noi, Curtea reamintește că această chestiune a fost analizată în cauza *Popov v. Moldova (nr.2)*, unde ea a constatat o violare a articolului 6 § 1 ca urmare a folosirii necorespunzătoare a procedurilor de revizuire. Curtea a constatat, în acea cauză, că redeschiderea procedurilor nu este, în sine, incompatibilă cu Convenția. Totuși, deciziile de a revizui hotărâri judecătorești irevocabile trebuie să fie în conformitate cu criteriile legale relevante, iar folosirea necorespunzătoare a unei astfel de proceduri poate fi contrară Convenției, pe motiv că rezultatul său – „pierderea” unei hotărâri judecătorești – este același ca și în recursul în anulare. Principiile securității raporturilor juridice și preeminenței dreptului cer Curții să fie vigilentă în acest domeniu (a se vedea *Popov v. Moldova (nr. 2)*, citată mai sus, § 46).

101. Aceleași principii generale au fost aplicate de către Curte în cauza *Istrate v. Moldova*, menționată mai sus, unde Curtea a constatat o violare a principiului caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești, din cauza folosirii necorespunzătoare a apelului.

102. În această cauză, Curtea notează că procedura de revizuire prevăzută de articolele 449-453 ale Codului de procedură civilă într-adevăr servește scopului de a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției. Sarcina Curții, exact ca în cauza *Popov (nr. 2)*, este de a determina dacă această procedură a fost aplicată într-un mod compatibil cu articolul 6 al Convenției și, astfel, a asigurat respectarea principiului securității raporturilor juridice. Făcând acest lucru, Curtea trebuie să țină cont, în primul rând, de responsabilitatea instanțelor judecătorești de a interpreta prevederile legislației naționale (a se vedea *Waide and Kennedy v. Germany [GC]*, nr. 26083/94, 18 februarie 1999, § 54).

103. Se notează faptul că, în conformitate cu articolul 449 lit. c al Codului de procedură civilă, procedurile pot fi redeschise dacă „au devenit cunoscute circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute anterior”. În conformitate cu articolul 450 al aceluiași cod, o cerere de revizuire poate fi depusă “în termen de 3 luni din ziua când persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele sau faptele esențiale ale pricinii care nu i-au fost cunoscute anterior și nu i-au putut fi cunoscute”.

104. Decizia Curții Supreme de Justiție din 12 iulie 2004 a făcut referire, ca motiv pentru redeschiderea procedurii, la scrisoarea Procuraturii Generale din 8 iunie 2004 adresată Ministerului Finanțelor ca răspuns la scrisoarea Ministerului din 7 iunie 2004, în care Procuratura a prezentat niște cifre care ar fi dovedit că Oferta Plus și Moldtranselectro nu au dovedit pe parcursul procedurilor că reclamantul a plătit pentru energia electrică menționată în Obligațiunea Trezorerială (a se vedea paragraful 29 de mai sus).

105. În ceea ce privește calificarea de “fapte sau circumstanțe noi și esențiale”, dată de Curtea Supremă de Justiție “informației” din scrisoarea Procuraturii Generale, Curtea notează că însăși esența hotărârilor judecătorești pronunțate în favoarea reclamantului era că obligația Ministerului Finanțelor de a plăti în conformitate cu Obligațiunea Trezorerială nu era dependentă de prezentarea nici unei probe documentare de către Moldtranselectro sau reclamant. Acest lucru nu este doar dedus din acele hotărâri judecătorești, dar și statuat în termeni foarte clari în toate hotărârile judecătorești și, în special, în hotărârea Curții Supreme de Justiție din 7 februarie 2001 (a se vedea paragraful 19 de mai sus).

106. În continuare, Curtea notează că nu există nici un indiciu în hotărârea din 12 iulie 2004 că scrisoarea Procuraturii Generale conținea “informații” care nu ar fi putut fi obținute mai devreme de către Ministerul Finanțelor. La fel, nu există nici un indiciu că Ministerul Finanțelor a încercat, fără succes, să obțină astfel de “informații” înainte de 7 iunie 2004 (a se vedea paragraful 28 de mai sus). Mai mult, nu există nici o mențiune în hotărârea Curții Supreme de Justiție cu privire la termenul de trei luni pentru depunerea cererii de revizuire sau vreun motiv constatat de această instanță care ar justifica extinderea termenului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Ruiz Torija*, citată mai sus).

107. În astfel de circumstanțe, Curtea consideră că nu se poate spune că scrisoarea Procuraturii Generale din 8 iunie 2004 poate fi calificată drept “fapte sau circumstanțe noi care nu au fost și nu au putut fi cunoscute anterior” de către părți. Această concluzie este susținută de faptul că instanțele judecătorești care au examinat cauza după redeschiderea procedurilor la 12 iulie 2004 au considerat “informația” din scrisoarea Procuraturii Generale irelevantă și și-au bazat hotărârile pe motive care nu aveau nici o legătură cu acea “informație”.

B. Concluzia cu privire la echitatea procedurilor

108. Curtea reiterează că, pe parcursul perioadei începând cu luna februarie a anului 2000 și sfârșind cu luna decembrie a anului 2003, autoritățile moldovenești nu au întreprins măsuri corespunzătoare pentru a executa hotărârea judecătorească irevocabilă din 27 octombrie 1999.

109. Ulterior, prin admiterea cererii de revizuire, depusă de Ministerul Finanțelor, Curtea Supremă de Justiție a încălcat principiul securității raporturilor juridice și “dreptul reclamantului la o instanță” în conformitate cu articolul 6 § 1 al Convenției (a se vedea *Popov (nr. 2)*, citată mai sus, § 53). Mai mult, prin neprezentarea nici unui motiv pentru extinderea termenului pentru depunerea cererii de revizuire de către Ministerul Finanțelor, Curtea Supremă de Justiție a încălcat dreptul reclamantului la un proces echitabil (a se vedea paragraful 96 de mai sus).

110. Neexecutarea și ulterioara casare abuzivă a hotărârii judecătorești a însemnat că reclamantul a fost privat de majoritatea beneficiilor din hotărârea care a fost executorie pentru o perioadă de aproape 4 ani.

111. Luând în considerație toate aceste circumstanțe și făcând o evaluare generală a procedurilor, Curtea conchide că acestea nu au întrunit cerințele unui proces echitabil prevăzute de articolul 6 § 1 al Convenției.

112. Prin urmare, a existat o violare a articolului 6 § 1 al Convenției.

III. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 1 AL PROTOCOLULUI NR. 1 LA CONVENȚIE

113. Curtea reiterează că o datorie în baza unei hotărâri judecătorești poate fi considerată „posesie” în sensul articolului 1 al Protocolului nr.1 (a se vedea, printre altele, *Burdov v. Russia*, nr. 59498/00, § 40, ECHR 2000-III, și cauzele citate în hotărâre). Mai mult, casarea unei astfel de hotărâri după ce a devenit irevocabilă și fără drept de recurs constituie o ingerință în dreptul beneficiarului hotărârii judecătorești la protecția proprietății (a se vedea *Brumărescu*, citată mai sus, § 74).

114. Curtea notează că reclamantul a avut o pretenție executorie conform hotărârii judecătorești din 27 octombrie 1999 care a rămas neexecutată cel puțin până în luna decembrie a anului 2003. Ca urmare, imposibilitatea reclamantului de a obține executarea hotărârii judecătorești, în perioada februarie 2000 și decembrie 2003, a constituit o ingerință în dreptul său la protecția proprietății, așa cum prevede prima propoziție a primului paragraf al articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție. Situația a încetat prin casarea acelei hotărâri la 12 iulie 2004.

Luând în considerație constatările sale cu privire la articolul 6, Curtea consideră că autoritățile moldovenești nu au asigurat un echilibru just între interesul reclamantului și alte interese implicate.

115. Prin urmare, a avut loc o violare a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

IV. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 34 AL CONVENȚIEI

A. Argumentele părților

1. Argumentele reclamantului

116. Potrivit reclamantului, Guvernul nu a pus în discuție legalitatea hotărârii judecătorești din 27 octombrie 1999, până când nu a aflat despre această cerere în luna aprilie a anului 2004. După aceasta, Ministerul Finanțelor a inițiat procedura de revizuire, care a fost inechitabilă și a violat principiul securității raporturilor juridice. În aceste proceduri Ministerul Finanțelor a fost reprezentat de către adjunctul Procurorului General, fără ca acesta măcar să fie parte la proces. Curtea Supremă de Justiție a lăsat fără examinare toate obiecțiile reclamantului și, prin urmare, rezultatul redeschiderii procedurilor a constituit o negare flagrantă a justiției.

117. Mai mult, urmărirea penală împotriva lui C.T. a fost inițiată la 19 octombrie 2004, tot la cererea Ministerului Finanțelor. Urmărirea penală a fost inițiată de același procuror care a semnat scrisoarea din 8 iunie 2004, care a servit drept bază pentru revizuirea hotărârii irevocabile din 27 octombrie 1999.

118. Urmărirea penală a fost încetată la 25 octombrie 2005 pentru a fi redeschisă 6 luni mai târziu, după ce această cauză a fost comunicată Guvernului de către Curte.

119. La 19 august 2006, C.T. a fost arestat. Conform reclamantului, procedura de eliberare a mandatului de arest a fost inechitabilă, iar deciziile cu privire la arestarea lui C.T. au fost nemotivate. Chiar dacă principalul motiv pentru arestarea directorului reclamantului a fost o convorbire telefonică pe parcursul căreia se pretinde că C.T. ar fi încercat să influențeze un martor, instanțele judecătorești naționale au refuzat să-i dea lui și avocatului său o copie a descifrării convorbirii telefonice respective. Potrivit reclamantului, nimic din acea convorbire nu sugera că C.T. ar fi dorit să influențeze martorul în vreun mod. Mai mult, chiar dacă convorbirea telefonică a avut loc la 12 mai 2006, C.T. a fost arestat doar trei luni mai târziu, cu doar 13 zile până la expirarea termenului de prezentare a observațiilor în această cauză.

120. Reclamantul a susținut că C.T. a convenit cu avocatul său prin telefon de a lucra împreună asupra pretențiilor în temeiul articolului 41, după 10 august 2006. În opinia reclamantului, arestarea lui C.T. cu doar o zi până la această dată era suspectă, deoarece convorbirile telefonice ale lui C.T. au fost oficial interceptate de către CCCEC.

121. Reclamantul pretinde că învinuirile împotriva lui C.T. erau absurde, el fiind învinuit de sustragerea a MDL 5 milioane și de tentativa de a sustrage MDL 15 milioane. Învinuirea lui C.T. a fost contrară principiului *nullum crimen sine lege*, deoarece, atunci când reclamantul a obținut MDL 5 milioane și a pretins alte MDL 15 milioane, hotărârea din 27 octombrie 1999 era în vigoare. Drept urmare, pretențiile Oferta Plus nu erau frauduloase și se bazau pe o hotărâre judecătorească irevocabilă a Curții Supreme de Justiție. Mai mult, C.T. a fost învinuit pentru faptul că reclamantul nu a prezentat probe că energia electrică livrată cu participarea sa în anii 1997-1998 a fost consumată de instituțiile bugetare. În acest sens, chiar și Obligațiunea Trezorerială prevedea că Moldtranselectro trebuia să prezinte Ministerului Finanțelor probe cu privire la energia electrică livrată, și nu Oferta Plus. Această opinie a fost susținută și de către instanțele judecătorești naționale în procedurile judiciare care au culminat cu decizia irevocabilă a Curții Supreme de Justiție din 10 februarie 2001.

În orice caz, reclamantul nu ar fi putut niciodată să prezinte astfel de probe, deoarece energia electrică a fost livrată Moldtranselectro și, prin urmare, el nu putea cunoaște identitatea consumatorilor finali. În fine, C.T. a devenit directorul reclamantului abia în anul 2003.

122. Reclamantul a conchis că exista o legătură clară între urmărirea penală și procedurile la Curte. El a atenționat Curtea asupra declarațiilor ofițerului de urmărire penală E. Bîcu (a se vedea paragraful 46 de mai sus), potrivit căreia urmărirea penală a fost inițiată la cererea Ministerului Finanțelor, precum și asupra absurdității învinuirilor penale aduse lui C.T..

123. Potrivit reclamantului, refuzul Judecătoriei Buiucani de a da avocatului său o copie a descifrării convorbirii telefonice pe care s-a bazat arestul lui C.T., de asemenea, a încălcat dreptul reclamantului de a depune o cerere la Curte. Acea descifrare a fost necesară în procedurile în fața Curții pentru a demonstra că urmărirea penală împotriva lui C.T. și detenția sa au fost arbitrare, fiind astfel motivate de rațiuni ascunse.

124. Reclamantul a mai declarat că refuzul nemotivat de a-i permite avocatului său de a avea întrevederi cu C.T. la Izolatorul de Detenție Provizorie al CCCEC, fără a fi despărțiți de un perete din sticlă, de asemenea, a constituit o încălcare a dreptului de a depune o cerere la Curte. El a notat că C.T. a fost convins că discuția sa cu avocatul reclamantului era interceptată, că el a refuzat să dea avocatului orice informație cu privire la locul păstrării documentelor contabile ale reclamantului. El se temea că odată ce CCCEC ar fi pus mâna pe documentele respective, acestea ar fi dispărut, iar reclamantul ar fi pierdut orice posibilitate de a-și redobândi proprietatea. Potrivit reclamantului, astfel de evenimente s-au întâmplat cu alți deținuți ai CCCEC. Reclamantul a declarat că accesul la documentele contabile era esențial pentru evaluarea prejudiciului material pe care l-a suportat.

125. În opinia reclamantului, această cauză trebuie distinsă de cauza *Șarban* (citată mai sus). Spre deosebire de cauza *Șarban*, în această cauză reprezentarea reclamantului în fața Curții a fost serios afectată de către peretele din sticlă, astfel încât reclamantul nu a putut prezenta observațiile sale în temeiul articolului 41 al Convenției. Mai mult, în această cauză există probe care dovedesc că convorbirile lui C.T. cu avocatul reclamantului au fost interceptate, și anume faptele descrise în paragraful 52 de mai sus.

126. În lumina argumentelor de mai sus, reprezentantul reclamantului a solicitat Curții să indice Guvernului în hotărârea sa să asigure eliberarea imediată a lui C.T.. La o dată ulterioară, reprezentantul reclamantului a informat Curtea că C.T. a fost eliberat la 14 noiembrie 2006 (a se vedea paragraful 59 de mai sus).

2. Argumentele Guvernului

127. Guvernul a negat că în această cauză există vreo legătură între urmărirea penală împotriva lui C.T. și aceste proceduri în fața Curții. El a declarat că urmărirea penală a fost inițiată după o analiză multilaterală și obiectivă a elementelor cazului și a rezultatelor reviziei.

Arestul lui C.T. a fost ordonat în conformitate cu prevederile relevante ale Codului de procedură penală și se bazează pe următoarele considerente:

- C.T. a fost acuzat de comiterea unei infracțiuni grave pedepsită cu închisoare pe un termen mai mare de doi ani (de la 10 la 25 de ani);

- La 12 mai 2006, C.T. a fost sunat de A.C., fostul contabil al reclamantului și martor în procedura penală împotriva lui C.T.. Pe parcursul convorbirii, C.T. i-a sugerat ultimei ce să spună anchetatorilor la interogatoriu. Aceasta servește drept dovadă că C.T. a încercat să influențeze martorii;

- Urmărirea penală a stabilit că MDL 5 milioane plătiți de Ministerul Finanțelor companiei Oferta Plus, în baza hotărârii din 27 octombrie 1999, au fost transferați unei companii terțe, proprietate a lui C.T., iar mai târziu într-un cont privat al soției sale, fiind ulterior încasați în numerar;

- C.T. a refuzat să prezinte ofițerilor de urmărire penală documentele solicitate de aceștia cu privire la transferurile dintre Oferta Plus, compania terță și contul personal al soției lui C.T..

128. Prin urmare, arestarea preventivă a lui C.T. a avut scopul de a asigura eficiența urmăririi penale și, în nici un caz, nu a avut intenția să împiedice prezentarea observațiilor reclamantului la Curte la 22 august 2006 sau să împiedice în orice alt mod reprezentarea reclamantului la Curte. Avocatul reclamantului a putut să aibă întrevederi cu C.T. de câte ori a dorit.

129. Pe parcursul procedurilor, s-a stabilit că, în timp ce Oferta Plus a livrat energie electrică Moldtranselectro, nu există nici o probă că această energie electrică a fost livrată unor instituții bugetare. Prin urmare,

eliberarea Obligațiunii Trezoreriale de către Ministerul Finanțelor, la 27 martie 1998, pentru plata energiei electrice care nu a fost livrată instituțiilor bugetare, nu a fost în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 243 din 3 martie 1998.

130. Întrevederile dintre C.T. și avocatul reclamantului au fost confidențiale, nici un ofițer de urmărire penală nu a fost prezent la acele întrevederi. Numărul și durata lor nu au fost limitate. Declarațiile avocatului reclamantului că convorbirile au fost interceptate în camera pentru întrevederi sunt nefondate și bazate pe iluziile personale ale avocatului. Guvernul a făcut referire la fotografiile și înregistrarea video transmise Curții de către el în cauza *Șarban*, care, în opinia Guvernului, dovedesc că camera pentru întrevederi nu este echipată cu dispozitive de interceptare video sau audio.

131. Peretele din sticlă din camera pentru întrevederi este necesar din motive de securitate și pentru prevenirea săvârșirii crimelor, iar faptul că el nu încalcă confidențialitatea discuțiilor dintre avocați și clienți a fost confirmat de către Curte în hotărârea *Șarban*.

132. În ceea ce privește declarația reclamantului cu privire la refuzul biroului Agentului Guvernamental de a ajuta avocatul său în problema referitoare la confidențialitatea întrevederilor cu C.T., Guvernul a declarat că acest lucru nu este de competența biroului Agentului Guvernamental și că, în orice caz, biroul nu poate influența lucrul organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești.

133. În fine, în ceea ce privește plângerea reclamantului cu privire la refuzul Judecătoriei Buiucani de a da avocatului său o copie a descifrării convorbirii telefonice care a servit drept bază pentru arestarea lui C.T., Guvernul a declarat că este normal ca unei persoane, care nu este parte la urmărirea penală, să-i fie refuzat accesul la una dintre cele mai importante probe în aceste proceduri.

B. Aprecierea Curții

1. Urmărirea penală împotriva lui C.T.

134. Curtea reiterează că este de o deosebită importanță pentru operarea efectivă a sistemului de depunere a cererilor individuale, instituit de articolul 34, ca reclamantii sau potențialii reclamanti să poată comunica liber cu Curtea, fără a fi supuși oricărei forme de presiune din partea autorităților pentru a-și retrage sau modifica pretențiile (a se vedea, printre altele, *Akdivar and Others v. Turkey*, hotărâre din 16 septembrie 1996, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-IV, § 105; și *Aksoy v. Turkey*, hotărâre din 18 decembrie 1996, *Reports* 1996-VI, p.2288, § 105). În acest context, „presiune” presupune nu numai o constrângere directă și fapte flagrante de intimidare, dar și fapte sau contacte indirecte și nepotrivite

destinate să descurajeze sau să împiedice reclamanții să apeleze la remediu instituit de Convenție (a se vedea *Kurt v. Turkey*, hotărâre din 25 mai 1998, *Reports* 1998-III, p. 1192, § 159).

Întrebarea dacă contactele dintre autorități și un reclamant constituie practici inacceptabile din punctul de vedere al articolului 34 trebuie examinată prin prisma circumstanțelor specifice fiecărui caz în parte (a se vedea *Akdivar and Others*, p. 1219, § 105, și *Kurt*, p. 1192-1193, § 160, ambele citate mai sus).

135. C.T. a fost învinuit de sustragerea a MDL 5 milioane și de tentativa de a sustrage MDL 15 milioane. Învinuirea a fost bazată pe supoziția că reclamantul nu a plătit pentru energia electrică livrată anume instituțiilor bugetare, obținând, astfel, în mod fraudulos, inițial, Obligațiunea Trezorerială în folosul său, iar ulterior hotărârile judecătorești civile în favoarea sa. Presupusa vinovăție a lui C.T. a constat în faptul că, în calitatea sa de director al reclamantului, el a insistat ca hotărârea Judecătoriei Economice de circumscripție Chișinău din 27 octombrie 1999 să fie executată, deși se pretindea că el știa că compania sa nu a plătit pentru energia electrică livrată anume instituțiilor bugetare și că, ulterior, după redeschiderea procedurilor, el a reușit să obțină pronunțarea unei hotărâri judecătorești în prima instanță în favoarea companiei sale, fără a prezenta probe că energia a fost livrată instituțiilor bugetare (a se vedea paragraful 45 de mai sus).

136. Curtea notează că, în afara faptului că era directorul reclamantului, C.T. a fost persoana care a semnat această cerere la Curte și singurul angajat al companiei, care a rămas după ce activitatea companiei a fost blocată de către autoritățile de stat (a se vedea paragraful 41 de mai sus). În aceste circumstanțe, Curtea consideră că orice presiune necorespunzătoare asupra sa, în legătură cu această cauză, ar putea fi considerată o ingerință în dreptul reclamantului de a depune o cerere la Curte.

137. În continuare, Curtea notează că C.T. a fost învinuit de comiterea unei infracțiuni, care este strâns legată de obiectul acestei cereri depuse la Curte. În special, în timp ce cererea s-a referit inițial la neexecutarea hotărârii judecătorești irevocabile din 27 octombrie 1999, C.T. a fost, în esență, învinuit de infracțiunea că a cerut și a obținut parțial executarea acelei hotărâri judecătorești.

138. Analizând hotărârile judecătorești adoptate de către instanțele judecătorești civile în litigiul dintre reclamant și Ministerul Finanțelor, Curtea notează că constituie un fapt stabilit că reclamantul a plătit suma de 33 milioane dolari americani pentru energia electrică importată de către Republica Moldova din Ucraina și că Obligațiunea Trezorerială eliberată de Ministerul Finanțelor la 27 martie 1998 a avut scopul de a acoperi o mică parte din acea sumă. Acest lucru a fost confirmat de către instanțele judecătorești civile, atât înainte, cât și după redeschiderea abuzivă a

procedurilor la 12 iulie 2004 (a se vedea paragrafele 15, 19, 20, 33 și 34 de mai sus).

139. O parte din energia electrică importată în Moldova cu participarea reclamantului a fost livrată unor instituții bugetare. Instanțele civile au stabilit că reclamantul a plătit mai mult de MDL 20 milioane pentru această energie electrică. O astfel de constatare a fost făcută de către Plenul Curții Supreme de Justiție în hotărârea sa din 7 mai 2001 (a se vedea paragraful 20 de mai sus).

140. Constatările din hotărârile judecătorești care au urmat după redeschiderea procedurilor la 12 iulie 2004 urmează, în principiu, să nu fie luate în considerație, în lumina constatării anterioare a Curții că redeschiderea procedurilor a fost abuzivă (a se vedea paragraful 109 de mai sus). Totuși, urmează a fi notat ca exemplu că, în hotărârea sa din 3 noiembrie 2004, Curtea de Apel a constatat că reclamantul a plătit mai mult de MDL 27 milioane pentru energia electrică livrată instituțiilor bugetare (a se vedea paragraful 33 de mai sus). Curtea Supremă de Justiție, pronunțând o hotărâre contrară acestei hotărâri, la 10 februarie 2005, nu a contestat această constatare, dar a făcut doar o declarație generală că energia electrică livrată cu participarea reclamantului a fost livrată *inter alia* instituțiilor bugetare (a se vedea paragraful 34 de mai sus).

141. În aceste circumstanțe, învinuirea împotriva lui C.T. bazată pe teoria că compania sa nu a plătit pentru energia electrică livrată instituțiilor bugetare se pare că nu este în concordanță cu constatările de mai sus ale instanțelor civile.

142. Mai mult, Curtea notează că C.T. a fost învinuit pentru prima dată, după ce Guvernul a fost informat despre prezenta cerere (a se vedea paragrafele 25, 26 și 37 de mai sus). Ulterior, urmărirea penală a fost încetată, dar redeschisă la puțin timp după comunicarea acestei cauze Guvernului (a se vedea paragrafele 40, 42 și 43 de mai sus).

143. În lumina celor menționate mai sus, Curtea consideră, în baza materialelor de care dispune, că există motive suficient de temeinice pentru constatarea faptului că urmărirea penală împotriva lui C.T. a avut scopul de a descuraja reclamantul să mențină această cerere la Curte. Prin urmare, a existat o violare a articolului 34 al Convenției.

144. Cu privire la arestarea preventivă a lui C.T., plângerile făcute de reclamant cu privire la aceasta și cererea de a ordona eliberarea sa imediată, Curtea consideră că nu ar fi potrivit să se refere la aceste chestiuni din cerere, notând că C.T. a fost eliberat la 14 noiembrie 2006 (a se vedea paragraful 59 de mai sus).

2. Confidențialitatea discuțiilor în camera pentru întreveneri dintre avocați și clienți din cadrul CCCEC

145. Unul din elementele cheie ale unei reprezentări efective de către un avocat a intereselor clientului său este principiul conform căruia

confidențialitatea informației transmise între ei trebuie să fie protejată. Acest privilegiu încurajează o comunicare deschisă și onestă între clienți și avocați. Curtea reamintește că ea, anterior, a constatat că comunicarea confidențială dintre o persoană și avocatul său este protejată de Convenție, reprezentând o garanție importantă a dreptului unei persoane la apărare (a se vedea, spre exemplu, *Campbell v. the United Kingdom*, hotărâre din 25 martie 1992, Seria A nr. 233, § 46, și Recomandarea Rec(2006)2 (a se vedea paragraful 66 de mai sus)).

146. Într-adevăr, dacă un avocat nu poate să comunice cu clientul său și să primească de la acesta instrucțiuni confidențiale, fără a fi supravegheați, asistența sa ar pierde mult din utilitate, pe când Convenția a fost gândită pentru a garanta drepturi care sunt practice și efective (a se vedea *inter alia* *Artico v. Italy*, hotărâre din 13 mai 1980, Seria A nr. 37, § 33).

147. Curtea consideră că o ingerință în privilegiul avocat-client și, astfel, în dreptul la depunerea unei cereri individuale, garantat de articolul 34 al Convenției, nu cere, în mod necesar, ca o interceptare sau ascultare să aibă efectiv loc. O suspiciune veritabilă, bazată pe motive rezonabile, că discuția lor a fost ascultată poate fi suficientă, în opinia Curții, pentru a limita eficacitatea asistenței pe care ar putea s-o ofere avocatul. O astfel de suspiciune, în mod inevitabil, ar inhiba o discuție liberă dintre avocat și client și ar afecta dreptul clientului de a fi apărat sau reprezentat în mod efectiv.

148. Curtea, prin urmare, trebuie să stabilească dacă C.T. și avocatul reclamantului au avut o suspiciune veritabilă, bazată de motive rezonabile, că discuția lor în camera pentru întreveneri dintre avocați și clienți din cadrul CCCEC nu a fost confidențială. Din observațiile reclamantului se pare că suspiciunea că discuțiile lui C.T. cu avocatul reclamantului ar fi fost interceptate a fost veritabilă. Curtea, de asemenea, va analiza dacă un observator obiectiv și bine informat ar putea să creadă că în camera pentru întreveneri dintre avocați și clienți din cadrul CCCEC discuțiile sunt interceptate sau ascultate.

149. Curtea notează că problema cu privire la pretinsa lipsă a confidențialității discuțiilor dintre avocați și clienți din Izolatorul de Detenție Provizorie al CCCEC a constituit o chestiune de îngrijorare serioasă din partea întregii comunități a avocaților din Moldova, pentru o perioadă lungă de timp, și că acest lucru a constituit chiar cauza unei greve organizate de Baroul Avocaților din Republica Moldova (a se vedea paragraful 64 de mai sus). Cererile Baroului de a verifica prezența dispozitivelor de interceptare în peretele din sticlă au fost respinse de către administrația CCCEC (a se vedea paragraful 65 de mai sus), și se pare că acest lucru a întărit suspiciunea avocaților. O astfel de îngrijorare și protestul Baroului Avocaților, în opinia Curții, ar fi suficient pentru a genera dubii despre confidențialitate în mintea unui observator obiectiv.

150. Curtea, de asemenea, notează că Guvernul nu a contestat argumentele reclamantului că evenimentele descrise în paragraful 52 de mai sus au dovedit că discuția dintre C.T. și avocatul reclamantului a fost interceptată.

151. Prin urmare, Curtea conchide că C.T. și avocatul reclamantului puteau, în mod rezonabil, să aibă motive să creadă că discuția lor din camera pentru întrevederi dintre avocați și clienți din cadrul CCCEC nu a fost confidențială.

152. Mai mult, Curtea notează că, contrar declarațiilor Guvernului că C.T. și avocatul reclamantului puteau ușor să facă schimb de documente, fotografiile prezentate de Guvern (a se vedea paragraful 62 de mai sus) arată că acest lucru nu este așa, din cauza lipsei vreunui orificiu în peretele din sticlă. Acest lucru, în opinia Curții, a îngreunat sarcina avocatului.

153. Curtea reamintește că în cauza *Șarban v. Moldova* ea a respins o plângere oarecum similară, examinată conform articolului 8 al Convenției, deoarece reclamantul nu a prezentat probe pentru susținerea plângerii sale și deoarece Curtea a considerat că obstacolele la o comunicare efectivă dintre reclamant și avocatul său nu au împiedicat reclamantul să beneficieze de o apărare efectivă în fața instanțelor naționale. Luând în considerație informația de care dispune cu privire la impedimentele create de peretele din sticlă pentru confidențialitatea discuțiilor și transmiterea documentelor dintre avocați și clienții acestora deținuți la CCCEC, Curtea nu poate exclude că ea ar putea ajunge la o concluzie diferită într-o cauză similară examinată ulterior. Într-adevăr, Curtea consideră acum că peretele din sticlă ar putea afecta exercitarea de către alte persoane a drepturilor lor la apărare.

154. În această cauză, reprezentarea efectivă a reclamantului de către avocatul său la Curte a fost afectată serios, astfel încât reclamantul nu a putut prezenta pretențiile sale în temeiul articolului 41 al Convenției.

155. Motivele cu privire la securitate invocate de către Guvern, în opinia Curții, nu sunt convingătoare, deoarece supravegherea vizuală a întrevederilor dintre avocat și client ar fi suficientă pentru aceste scopuri.

156. În lumina celor menționate mai sus, Curtea consideră că imposibilitatea lui C.T. de a discuta cu avocatul reclamantului chestiuni cu privire la această cerere depusă la Curte, fără a fi separați de peretele din sticlă, a afectat dreptul reclamantului la depunerea unei cereri individuale. Prin urmare, a existat o violare a articolului 34 al Convenției și în această privință.

V. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

157. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înalțelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare

incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă”.

158. Reclamantul a declarat că, deoarece avocatul său nu a putut primi instrucțiuni de la C.T., din cauza peretelui din sticlă din Izolatorul de Detenție Provizorie al CCCEC, el nu a putut să prezinte observații cu privire la prejudiciul material suferit. Prin urmare, el a solicitat Curții să rezerve această întrebare pentru o hotărâre separată.

159. Reclamantul a cerut EUR 100,000 pentru prejudiciul moral. El a notat că hotărârea judecătorească pronunțată în favoarea sa nu a fost executată timp de mai mult de patru ani. Neexecutarea hotărârii judecătorești a afectat serios managementul companiei și acest lucru a fost agravat de casarea abuzivă ulterioară a hotărârii judecătorești din 27 octombrie 1999. Conturile bancare ale companiei au fost sechestrate, iar întreaga sa activitate a fost blocată. Mai târziu, după comunicarea cauzei, directorul reclamantului a fost arestat în baza unor învinuiri penale abuzive.

160. Avocatul reclamantului a cerut EUR 57 pentru cheltuielile poștale, EUR 9,917 pentru costurile de reprezentare și EUR 8,917 pentru taxa de stat pe care reclamantul trebuie să o plătească dacă va înainta o cerere de revizuire a hotărârii Curții Supreme de Justiție din 10 februarie 2005.

161. Guvernul a declarat că, deoarece reclamantul nu a prezentat probe pentru susținerea pretinselor violări, suferințele morale pe care pretinde că le-a suferit sunt nefondate. Guvernul, de asemenea, a declarat că, dat fiind faptul că reclamantul este o companie, el nu poate simți suferințe și chinuri mintale, făcând referire la cauza *Immobiliare Saffi v. Italy*, ([GC], nr. 22774/93, ECHR 1999-V). În eventualitatea în care Curtea ar constata o violare a Convenției, această constatare ar constitui în sine o satisfacție echitabilă suficientă pentru reclamant.

162. Guvernul nu a fost de acord cu suma cerută pentru costurile de reprezentare, considerând-o excesivă și ireală, având în vedere situația economică a statului și salariul mediu lunar. Guvernul a contestat numărul de ore prestate de avocatul reclamantului la această cauză și onorariul perceput de acesta pentru o oră de lucru.

163. Luând în considerație constatările de mai sus, Curtea consideră că chestiunea cu privire la aplicarea articolului 41 nu este gata pentru decizie. Prin urmare, această chestiune urmează a fi rezervată, iar procedura ulterioară urmează să fie stabilită luând în considerație posibilitatea ajungerii la un acord între Guvernul Republicii Moldova și reclamant.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 6 § 1 al Convenției;
3. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție;
4. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 34 al Convenției ca urmare a deciziei de a iniția urmărirea penală împotriva directorului reclamantului și arestarea acestuia;
5. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 34 al Convenției ca urmare a imposibilității reprezentantului reclamantului de a avea întrevederi cu directorul reclamantului, fără a fi separați de un perete din sticlă;
6. *Hotărăște*, în unanimitate,
 - (a) că chestiunea cu privire la aplicarea articolului 41 al Convenției nu este gata pentru decizie;
 - (b) să rezerve această chestiune;
 - (c) să invite Guvernul Republicii Moldova și reclamantul să prezinte, în următoarele trei luni, observațiile lor scrise cu privire la această chestiune și, în special, să informeze Curtea despre orice acord la care ei ar putea ajunge;
 - (d) rezervă procedura ulterioară și deleghează Președintelui Camerei competența de a stabili același lucru dacă va fi necesar.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 19 decembrie 2006, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

T.L. EARLY
Grefier

Nicolas BRATZA
Președinte